

HISTÓRIA DRIENČAN

Obec sa spomína od roku 1291 ako **Drenchen**, neskôr **Derenchen** (1344) **Drecžany** (1773), **Drýčany** (1808), **Drienčany** (1920), maďarsky **Derencsény**, ale vznikla v predošlých storočiach na staršom sídlisku. Patrila **Derencsényiovcom** a od polovice 17. storočia viacerým rodinám. Drienčany ležia v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, na nížine a terasovej plošine, v doline potoka Blh. Chotár obce vystupuje miestami z nivy do pahorkatiny a na krasovú plošinu. V bývalej Gemerskej župe, v romantickom údolí riečky Blh, powyše útulnej slovenskej dedinky Drienčany, boli v dávnom stredoveku dva menšie hrady. Staval ich údajne otec pre dvoch synov.

Prvú listinnú správu o nich máme z roku 1297, keď ich panovník daroval bratom **Dominikovi** a **Mikulášovi Balogovi**. V roku 1300 bol majiteľom hradov **Vladislav Balog** a po jeho smrti si ich rozdelili jeho synovia Tomáš a Pavel. Podľa správy z roku 1313 hrady v Drienčanoch boli postavené v tom čase ešte z dreva. Roku 1413 sú majiteľmi hradu rodina **Derenčinovcov**. Sú to inak potomkovia Balogovcov, ktorí si zmenili meno podľa hradu Drienčan.

Roku 1443 Drienčany boli v rukách **Jána Jiskru z Brandýsa**, ktorý ich značne opevnil. Husitské vojsko obsadilo hrad so súhlasom majiteľov hradu Derenčinovcov, ktorí vidiac zdatnosť husitov, sa k nim pridali a boli vernými spojencami Jiskrovými. Roku 1451 Ján Huňady prišiel so svojim vojskom až ku Drienčanom. Husitské vojsko pod vodcovstvom povestného **Valgathu** sa opevnilo v tábore poniže Drienčan a tam čakalo Huňadyho. Huňady dal nahádzať cez dolinu Blhu vysoký násyp, ktorým sa uzavrel a zastavil tok riečky, takže voda sa zodvihla a vytvorila celé veľké jazero, ktoré ohrozilo aj pevný husitský tábor. Husiti boli nútení s Huňadym vyjednávať a zabezpečiť si z tábora voľný odchod. Veľmi plasticky a dramaticky sú opísané tieto scény v románe „Valgatha“, ktorého autorom bol Ľ. Kubáni. V onom roku (1451) sa podarilo **Huňadymu** Drienčany dobyť, ale mal ich v moci len krátky čas. Husiti ich späť dobyli a znova opevnili. Drienčany definitívne dobyl a spustošil **Rozgoň**.

Podľa správy z roku 1466 Derenčinovci postavili hrad znova. V roku 1546 sa Drienčany stali majetkom **Séchyovcov**, neskoršie **Rákocziovcov** a **Koháryovcov**. Po vymretí mužského pokolenia Koháryovcov sa Drienčany stali majetkom kniežacej rodiny Coburgovcov. V roku 1828 tu žilo 580 obyvateľov v 74 domoch, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom, chovom dobytká, brdárstvom, košíkárstvom, pálením vápna a výrobou vosku. Drienčany boli úplne zničené a podľahli svojmu osudu, boli zrovnané so zemou. Ostali len rozpadnuté múry, ktoré nám dávajú tušiť, že tu boli kedysi mohutné budovy, v ktorých sa žilo, veselilo, bojovalo.

PAPČA

Obec sa spomína v roku 1332, je však staršieho pôvodu. Bola rozdelená na **Hornú** a **Dolnú Papču**. Dostali ju **Derecsényiovci** v 15. storočí. Patrila Papócsiovcovi. Spustla za tureckých vojen okolo roku 1560, začiatkom 17. storočia bola znova osídlená. V roku 1828 mala 32 domov a 239 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali remeslami, najmä hrnčiarstvom, garbiarstvom či výrobou dreveného riadu. Tradičným zamestnaniam ostali verní aj po roku 1918. V roku 1964 bola Papča pričlenená k Drienčanom.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI PÔSOBIACE V DRIENČANOCH

- Geológ **Gustáv Lyskai**, narodený v Drienčanoch 2.8.1843.
- Spisovateľ **Ján Čajak mladší**, ktorý v Drienčanoch pôsobil.
- Zberateľ ľudovej slovesnosti **Jonatán Dobroslov Čipka** (1819 – 1861). V Drienčanoch zomrel a je tu aj pochovaný.
- V obci 26 rokov pôsobil ako evanjelický kňaz, spisovateľ, folklorista a národný buditeľ **Pavol Dobšinský** (1828 – 1885). Pochovaný je v Drienčanoch. Pavol Dobšinský, pseudonym Miloš, Slavoj Drienčanský-Železnický, narodil sa 16. 3. 1828 v Slavošovciach. V našej obci pôsobil od roku 1861. Bol zberateľom ľudových povestí, zvykov, povier, porekadiel, rozprávok.

- V obci pôsobil jeden rok i spisovateľ **Ľudovít Kubáni** (1830 – 1869). V Drienčanoch žil v roku 1854 – 1855.
- Medzi významných obyvateľov Drienčan patrili aj osvietenský básnik a filozof **Michal Steigel** (1769 – 1829).

KULTÚRNE PAMIATKY

Evanjelický kostol z predreformačného obdobia bol zničený v roku 1553. Služby Božie sa konali na fare. Drevená modlitebňa, postavená v roku 1707, podľahla požiaru v roku 1720. V roku 1724 bol postavený drevený kostol, nahradený v roku 1793 terajším. Je obohnaný múrom so strelnými otvormi. V kostole je zachovalý kazetový strop, drevená kazateľnica s akantovou ornamentikou zo začiatku 18. storočia. Organ s drevenou rokokovou skriňou je z roku 1799.

Na fare z roku 1835 sú pamätné tabule **Jonatána Dobroslava Čipku** a **Pavla Emanuela Dobšinského**, pochovaní sú pri kostole. Ku kostolu patrí aj renesančná zvonica, drevená, zo 17. storočia; na poschodí drevený zastrešený ambit - arkádový. Pamätník Pavla Dobšinského bol odhalený v roku 1971. Autori: akademický sochár **Miroslav Kasandra** a inžinier architekt **Jozef Chrobák**.

MENÁ FARÁROV PÔSOBIACICH V DRIENČANOCH OD ROKU 1547

Mikuláš Bistrícenus (Bystricius) 1547, **Šimon Lestachius** (Eustachius, Lesstak) 1604-1608, **Juraj Albíni** 1609-1614, **Ondrej Hájsky** 1614-1620, **Juraj Lányi** 1620-1627, **Adam Lamač** (Silezius) 1627-1637, **Juraj Piskátor** (Piscatoris) 1637-1640, **Ondrej Kolumbi** (Columbi) 1640- 1648, **Matej Bornák** (Bornay, Bornág) 1649-1650 a 1653-1664, **Štefan Kalinka** 1650-1653, **Juraj Gaudík** (Gaudicius, Gaudini) 1664-1666, **Juraj Istitoris** 1683, **Juraj Nikolaides** 1690-1692, **Jakub Lúce** (Lucae) 1692-1721, **Ján Dlháň** 1721-1723, **Matej Albíni** (Belica) 1724-1753, **Juraj Ondrej Stehlo** (Sztehlo)

1753-1757, **Abrahám Izák Stráňavský** (Stránsky) 1758-1759, **Alexander Farkaš** 1759-1768, **Ondrej Švantner** (Švandtner) 1768-1783, **Štefan Ján** 1783-1793, **Michal Steigel** 1793-1805, **Ján Bakaj** 1805-1810, **Samuel Urbanus** (Urbanec) 1810-1828, **Michal Ostrolúcky** 1828, **Nátan Biskup** 1828-1832, **Ján Liskai** (Líška) 1832-1847, **Jonatán Dobroslav Čipka** 1847-1861, **Pavol Emanuel Dobšinský** 1861-1885, **Štefan Ján Buzág** 1886-1904, **Pavel Moťovský** 1905-1911, **Juraj Macák** 1914-1916, **Eugen Mikuláš** 1917-1923, **Koloman Emil Podhorányi** 1923-1955, **Martin Sleziak** 1955-1960, **Miroslav Synak** 1960-1986 - pôsobil v Drienčanoch 26 rokov, **Milan Krivda** 1989-1999, **Roman Dovala** 1999-2000, **Ivo Madzin** 2000-2004, **Štefan Gabčan** 2004 - súčasný farár.

PAMÄTNÁ FARA P. E. DOBŠINSKÉHO

Pamätná fara prešla rozsiahlou rekonštrukciou, ktorá sa začala od pôsobenia už zosnulého starostu **Ľubomíra Gregorčoka**. V tejto začatej práci pokračovali ďalšie starostky a starosta. Projekt podaný **Cirkevným zborom Drienčany** v spolupráci s **Vierou Gregorčokovou** bol podporený akčnou skupinou **Malohont**. Fara P. E. Dobšinského bola slávnostne otvorená 22.10.2014 počas 11. ročníka regionálnej celoslovenskej súťaže v prednese slovenskej rozprávky **Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas**.

Múzeum rozprávky P. E. Dobšinského v Drienčanoch má svoje opodstatnenie. Je súčasťou fary.

Autorom vnútornej expozície bol zosnulý spisovateľ **Peter Glocko**, ktorý mal vrelý vzťah k našej dedine.

V sklenených vitrínach, na policiach a na informačných paneloch sa návštevníci dozvedia o živote a tvorbe P. E. Dobšinského. V deň otvorenia múzea uplynulo 129 rokov od smrti evanjelického kňaza a rozprávkaru. Návštevníkov, ktorých býva počas letných mesiacov veľa, sprevádza manželský pár Mgr. Štefan Gabčan a Mgr. Terézia Gabčanová.

Text text t text text text text text

Text text t text text text text text

Text text t text text text text text

Text text t text text text text text